

MÜTEKEBBİRE TEKEBBÜRLE MUAMELE ETMEK SADAKADIR!

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm

Bismillâhirrahmânirrahîm

el-Hamdülillâhirabbi'l-âlemîne hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh alâ külli hâlin ve fî küllihîn. es-Salâtü ve's-selâmu alâ seyyîdinâ Muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn ve mentebiahû bi-ihsânin ilâ yev-mi'd-dîn.

Emmâ ba'd:

Fe kâle Resûlullâh sallallahu aleyhi ve sellem:

لَعَنَ اللَّهُ مَنْ سَبَّ أَصْحَابِي

Leanallâhü men sebbe ashâbî.

Sadaka Resûlullâh fî mâ kâl ev kemâ kâl.

İbn Ömer, Hz. Ömer'in oğlu Abdullah *radıyallahu anhümâ'*nın bize rivayet ettiğine göre Taberânî kitabına kaydetmiş. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyuruyor ki;

Leanallâhü. "Allah lanet eder."

Daha doğrusu; “Lanet etti.” Demek, geçmiş zaman siygasıyla geçiyor. Ama geçmiş zaman siygası bazen geçmiş zaman mânası ifade eder bazen de dua mânası ifade eder.

a. Romalıların Sâsânîleri Yeneceğinin Bildirilmesi

Mesela, *radıyallahu anhüme, rahimehullah*. “Allah razı oldu, Allah rahmet etti.” demek ama Allah’ın rahmet ettiğini bilmediğimiz kişiye de *rahimehullah* diyoruz. “Allah ona rahmet etsin.” mânasına.

Cezâkallâhü hayran kesîrâ. “Allah seni hayırla mükâfatlandırdı.”

Mükâfatlandırıp mükâfatlandırmadığını bilemeyiz ki! “Mükâfatlandırırsın.” mânasına, mâzi siygası bazen dua mânasında kullanılır.

Burada Peygamber Efendimiz beddua etmiş oluyor. O mânaya göre;

“Allah benim ashabıma sövene lanet eyesin!”

Peygamber Efendimiz ashabını koruyor ve tabii biliyor ki ashabının bazısına bazı kimseler düşmanlık gösteriyorlar ve gösterecekler!

Peygamber Efendimiz, Allahu Teâlâ hazretlerinin bildirmesiyle ileriye dönük olayları da biliyordu ve ümmetine; “Şu şöyle olacak, şu hâller başa gelecek, şunlar şunlar vuku bulacak...” diye söylüyordu. Cenâb-ı Hak kendisine bildirdiği için bu da bildiriyordu. Bunun Kur’ân-ı Kerîm’den de misalleri var:

Mesela Romalılar Sâsânîler’e mağlup olmuşlardı. Rum sûresinin başında âyet-i kerîme;

“Birkaç yıl içinde Romalılar Sâsânîleri yenecek!” dedi.

غُلِبَتِ الرُّومُ. ۝ فِي آدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ
سَيَغْلِبُونَ ۝

*Ğulibeti’r-rûmu fî edne’l-ardi ve hüm min ba’di ğalebihim seyağlibûne.*¹

Ebû Bekir Es-Sıddîk, imanını tam kuvvetli olduğundan çok kuvvetli imanını olduğundan bu âyet iner inmez müşriklerle iddiaya girişti; kazandı! Yüz deve kazandı!

On deve iddiasına girişmişler. Acayip!

---

¹ 30/Rûm, 2-3.

Sâsânîler, İranlılar o zaman ateşe tapıyorlar, putperest, müşrik. Bizanslılar da Hz. İsa'nın mensupları. İtikatları bozuk ama kendisine kitap inmiş, Peygamber gönderilmiş bir kavim. Sâsânîlerden daha iyi, ayrıcalıklı.

Kur'ân-ı Kerîm; Ehl-i Kitab'ın müşriklerden daha üstün olduklarını bildiriyor, onların hatalarını düzeltmelerini istiyor.

Sâsânîler yenince müşrikler dediler ki;

“İşte bak Sâsânîler'in Bizanslılar'ı yendiği gibi biz de sizi haklayacağız! Kendilerini Sâsânîler'e benzettiler. Öteki inanan müslümanları, Peygamber Efendimiz'e tâbi olanları da “Allah'a inanıyor, putlara tapmıyor!..” diye Bizanslılar'a benzettiler.

“İşte biz putlara tapanlar, biz sizi yeneceğiz!” dediler, öyle bir hüküm çıkardılar.

Âyet-i kerîme indi:

“Evet, Rumlar mağlup oldu ama birkaç yıl sonra onlar galip gelecek!”

Onun üzerine Ebû Bekir es-Sıddîk gitti, onların azılları ile iddiaya girişti. Geldi, Peygamber Efendimiz'e de bildirdi:

“On devesine böyle bir iddiaya giriştik yâ Resûlullah!”

“Peki, nasıl konuştunuz?”

“İşte üç yıl içinde yenecek!”

Dedi ki;

Âyet-i kerîmede *fî bid'i sinîn* geçiyor.

Bid'. “Üçten dokuzaya kadar, birkaç...” mânası ifade eden bir kelime, küsuratı ifade eden bir kelime.

“Belki üç olmaz da dört olur. Sen git yeniden konuş; develeri, iddiayı yüze çıkart, ondan yüze çıkart. Seneyi de on yıla çıkart.”

O da Peygamber Efendimiz'in tavsiyesi üzerine gitti:

“Var mısınız, deveyi yüze çıkartalım; yalnız seneyi biraz daha uzatacağımız?”

Ötekisi de;

“Tamam.” dedi.

Çünkü Sâsânîler o sırada Arabistan'a filan hâkimdi. Devletleri Irak'taydı. Merkezleri Bağdat'a yakın bir yerdeydi. İran'a, Arabis-

tan'a hâkim idiler, Arabistan'da, Yemen'de valileri vardı.

Anadolu'nun da birçok yerine kadar hâkimdi. Hücüm ediyorlardı. Hatta mesela bizim köyün orada Behram kalesi var. Behram, İran hükümdarının ismi.

Çanakkale Bababurnu neresi İran neresi?!..

Oralara hâkim idiler. Amerika gibi, "Yenilmez!" gibi düşünüyorlar.

Deveyi yüze çıkarttılar! On yıl içinde eğer Bizanslılar Sâsânîler'i yenerse Ebû Bekir es-Sıddîk kazanacak. Ötekiler yenerse yüz deveyi Ebû Bekir es-Es-Sıddîk'tan alacaklar. Ama tabii Ebû Bekir es-Sıddîk *radıyallahu anh* aldı.

Bunu niye bildirdim?

Çünkü Allahu Teâlâ hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de olacak olayları önceden bildiriyor. İşte misâli. Peygamber Efendimiz de bildiriyor!

Onun misâli ne?

Le tuftehanne'l-konsantiniyye...

Konstantin şehri, Konstantinopolis, İslâmbol...

“İstanbul” bozuk bir kelimedir. Doğrusu: İslâmbol.

Çünkü “Konstantinapol, Konstantin şehri” deyince;

“Ne demek Konstantin şehri?.. İslâmpol!” demiş.

Pol, “şehir” mânasına. *Pol-palis*, “şehir” demek.

Konstantinapol, İslâmpol olmuş. Sonra bu İslâmpol, İslâmbol. Bizim köylerde hâlâ böyle geçer: “İslâmbol’a gitti.”

Ben de küçükken, onu köylünün galatı sanırdım. Duyardım, “İstanbul” demiyorlar da “İslâmbol” diyorlar. Ben onu “Bozuk söylüyorlar.” sanıyordum. Meğer doğrusu oymuş da İstanbul uydurma, kayma, kelimenin bozulmasıymış.

Demek ki Peygamber Efendimiz de Allah’ın bildirmesiyle İstanbul’un fethedileceğini kavmine bildirdi.

Daha başka neler bildirdi?

Kureyş'in müşrikleri gelip Medine-i Münevvere'de müslümanlıkları muhasara edip yok etmeye geldikleri sırada, hendek kazdıkları sırada;

“Bu sıkıntılar geçecek. Siz İran'ın topraklarını da fethedeceksiniz, hâkim olacaksınız. Bizans'ın topraklarına da hâkim olacaksınız.” dedi.

O nasıl oldu?

Hendeği kazarken kuyuları kolay kazdılar da bir yerde bir taş çıktı. O taşa kazma işlemediler. Dediler ki;

“Yâ Resûlullah! Bir taş çıktı karşımıza ki baş edemiyoruz!”

Peygamber Efendimiz kazmayı aldı. Besmeleyi çekti, bir vurdu; taştan büyük bir parça kopardı. Ama o zaman büyük bir ışık, kıvılcım çıktı. Ötekiler kıramazken Peygamber Efendimiz peygamberlik kuvvetiyle kırdı, parçaladı. Büyük bir ışık çıktı. O zaman;

“Bu ışığın altında İran'ın saraylarını gördüm. İran size fetholunacak!” dedi.

Bir daha vurdu, kayadan büyük bir parça daha kopardı! O zaman da bir kıvılcım çıktı. O zaman da;

“Bu kıvılcımda, ışığın aydınlatmasında Bizans’ın saraylarını da gördüm; oraları da alacaksınız!” dedi.

Müşrikler dediler ki;

“Şunlara bak! Düşmanları gelmiş, onların karşına yeke yek, teke tek çıkmaya güçleri yetmiyor da hendek kazıp arkasına saklanıyorlar. Bu kadar bir avuç zayıf insanlar; İran’ın, Bizans’ın topraklarını fethedeceklermiş...”

Alay etmek istediler. Ama Cenâb-ı Hak İran’ın da Bizans’ın da topraklarını Peygamber Efendimiz’in bildirdiği üzere müslümanlara ihsan eyledi.

İşte Peygamber Efendimiz, ashâbına bazılarıнын düşman olacağını Allah bildirdiği için diyor ki;

“Benim ashabıma sövenlere Allah lanet etsin!”

Allah’ın laneti ne demek?

Allah lanet ederse bir kavim ne olur?

Mahvolur!

Laneti; “rahmetinden uzaklaşmak” demektir. Rahmetini çekecek, alacak. Rahmeti ile muamele etmeyecek, gazabıyla muamele edecek, demektir.

Mesela kimler lanete uğramıştır?

En başta iblis *aleyhilla'ne* lanete uğramıştır.

Allah'ın lanet ettiği iflah olmaz!

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz böyle buyurduğu hâlde bazı insanlar çıkmıştır. Hem de Peygamber Efendimiz tarafından methedileni, cennetle müjdeleyenleri kötölemişlerdir ve sövmüşlerdir ve hâlâ sövmektedirler. Ebû Bekir Es-Sıddîk Efendimiz'e, Ömer el-Fâruk Efendimiz'e sövmektedirler!

Neden?

İşte yaptıkları icraattan gıcık almışlar...

Yahu Resûlullah mı daha iyi bilir yoksa siz mi?!..

Sonra Peygamber Efendimiz “Ashabıma sövmeyin!” diyor. En bariz bir hata yapsa bile, farz edelim birisi hata yapsa bile Peygamber Efendimiz’in hatırına, “Sövmeyin.” dedi diye sövmemesi lazım.

“Hadi seni affettim.”

Resûlullah; “Sövmeyin.” dedi diye sövmemesi lazım.

Minberde mihrapta kalkıp sövmüşlerdir, hâlâ sövenler vardır. Allah şaşırtmasın! Hepimiz de başka konularda şaşıırabiliriz, şeytan kandırabilir, nefis azdırabilir. Dünyanın zevkli, şevkli işleri bizleri hatalı işler yapmaya yöneltebilir. Harama yöneltebilir. Cazip, kolay kazanç diye çalmak çırpmak, kandırmak, aldatmak suretiyle haramı almayı cazip gösterir.

Allah bizim yardımcımız olsun. Allah yanıltmasın, şaşırtmasın. Her işimizi rızasına uygun yapmaya muvaffak eylesin. Huzuruna, yüzü ak, alnı açık varmayı, sevdiği kul olmayı, cennetine girmeyi, cemâlini görmeyi, Rıdvan-ı Ekber’ine ermeyi nasip eylesin. Bu çok önemli; gerisi, hepsi hava civa!

b. Malından Dolayı Zengine tevazu Göstermenin Menedilmesi

لَعَنَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فَقِيرًا تَوَاضَعَ لِغَنِيِّ مِنْ أَجْلِ مَالِهِ.
مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ مِنْهُمْ فَقَدْ ثَلَاثًا دِينَهُ

Leanallâhü azze ve celle fakîran tevâdaa li-ğaniyyin min ecli mâlihî men feala zâlike minhüm fukide sülüsâ dînihî.

Hadîs-i şerîf Ebû Zerr el-Gıfârî hazretleri *radıyallahu anh*'tan rivayet edilmiş. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

Leanallâhü azze ve celle fakîran tevâdaa li-ğaniyyin min ecli mâlihî. "Pek aziz ve pek celil, sonsuz izzet ve sonsuz celal sahibi Allahu Teâlâ hazretleri lanet etsin, lanet etti. Bir fakire lanet eder ki bir zengine malından dolayı tevazu gösterdi!"

"Bir zengine malından dolayı tevazu gösteren fakire Allah lanet etsin! Aziz ve celil olan Allah lanet etsin."

Men feala zâlike minhüm fukide sülüsâ dînihî. "Fakirlerden hangisi böyle yaparsa dininin üçte ikisi gider!"

Malından dolayı zengine tevazu gösteriyor; İslâm'da böyle bir şey yok, zenginlik fakirlik ölçü değil; takvâ ölçü!

Zenginin malı helâldense hesabı var, haramdansa azabı var!

Zengine; “Malını alacağım veya malını versin, bu mal sahibi canım, şerefli, eşraftan, itibarlı adam...” diye itibar etmek, tevazu göstermek doğru olmuyor. Sakin duracak, sağlam duracak. Yamuk duyguların içine düşmeyecek. Çünkü zengine malı veren Allah dilerse fakire de malı verir! Malı zenginden ummamak, Allah’tan ummak lazım. Bir de zengin, kötü huylu bile olsa malından dolayı tevazu gösteriyor. Hâlbuki bu da doğru değil. Peygamber Efendimiz diyor ki;

“Mütekebbire tekebbürle muamele etmek sadakadır!”

Adam mütekebbir mi?

Sen onun tavrı gibi yapacaksın ki hizaya gelsin! “Vay be...” desin, hatasını anlasın! İslâm'da mütekebbire yüz vermek de yok!

لَقَدْ أَنْزِلَتْ عَلَيَّ اللَّيْلَةَ سُورَةً لَهَا أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا
طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ: ﴿إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا﴾

*Lekad ünzilet aleyye'l-leylete sûratün
lehiye ahabbü ileyye mimmâ talaat aleyhi'ş-
şemsü innâ fetahnâ leke fethan mübînâ.*

Ahmed b. Hanbel, İmam Buhârî ve İmam
Tirmizi; Ömer *radıyallahu anh'*ten rivayet
etmişler. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

el-Leylete, "bu gece" demek.

*Lekad ünzilet aleyye'l-leylete sûratün
lehiye ahabbü ileyye mimmâ talaat aleyhi'ş-
şemsü.* "Bu gece bana bir sûre indirildi ki o
sûre üzerine güneşin doğduğu yeryüzü zengin-
liklerinden, varlıklarından, mallarından mülk-
lerinden şeksiz şüphesiz daha sevimlidir!
Hepsinden daha tatlıdır, hoştur, sevimlidir!"

Hangi sûre?

Innâ fetahnâ leke fethan mübînâ.

Fetih sûresi!

Neden?

Çünkü müslümanların fütuhâta mazhar
olacağını müjdeledi. Hem de Kureyşliler az-

ginken kuvvetliyen umreye gelmek isteyen müslümanları Hudeybiye’de karşılayıp da engelledikleri zaman!

O sûre; umre yapmalarına, getirdikleri kurbanları kesmelerine mâni oldukları zaman indi. Çok müjdeli bir sûre. Fütuhâtı vaad ediyor. O da deminki misallerin bir tanesi.

Allahu Teâlâ hazretleri fütuhâtı vaad etti. Müslümanlar Mekke’yi fethetti, Hayber’i fethetti. Müslümanlar daha nice fütuhâta mazhar oldular.

İnnâ fetahnâ leke fethan mübînâ sûresinin önceden bildirmesi tahakkuk etti.

Bu sûre, Peygamber Efendimiz’in yanında bunca mertebesi olduğuna göre bunca sevgili olduğuna göre; “Üzerine güneşin doğduğu her şeyden daha sevimidir.” demek ne demek?

Dünyadaki her şeyden daha sevimli, demek.

Dünyada her şeyin üzerine güneş doğuyor. Evler, köşkler, yalılar, dağlar, ovalar, bağlar bahçeler salkım salkım üzümler, kırmızı kırmızı elma ağaçlarının olduğu bahçe-

ler, kavunlar karpuzlar, madenler, hayvanlar, kurtlar kuşlar, pınarlar, şelaleler, göller, göl kenarları vs. ne kadar güzel!

Fetih sûresi Peygamber Efendimiz'e daha sevgili geliyor!

Bundan çıkacak derslerden bir tanesi nedir?

Mübarekler, şu Fetih sûresini okuyalım, ezberleyelim. Madem Resûlullah Efendimiz o kadar seviyormuş; bu sûreyi iyice okuyup ezberlemeli, bellemeli. "Resûlullah'ın sevdiği sûredir." diye mânasını da takip etmeli.

Allahu Teâlâ hazretleri içimize Kur'an sevgisini yerleştirsin. Kur'ân-ı Kerîm'e iyice sarılmayı nasip etsin. Kur'ân-ı Kerîm'in mukabil sevgisine, şefaatine erip de âhirette şefaatiyle cennetine bi-gayri hesab girmeyi nasip etsin.

Eğer defter açılır da hesaba çekilirsek hapı yutarız! Defter açılmadan hesaba çekilmeden bi-gayri hesab Allah bizi cennetine soksun. Yoksa yüzümüz çok kara, elimiz çok boş. Suçumuz, ihmalimiz çok fazla!

Müslümanlar Allah yoluna gerektiği şekilde çalışmıyor. Çalışmıyoruz. Malımızı veremiyoruz, hizmeti yapamıyoruz. Allah bize afv u mağfiret eylesin. Nasıl yapacaksa; hesapsız, doğrudan doğruya defter divan açmadan [mağfiret eylesin].

Açarsa mahvoluruz, çok perişan oluruz. Rezil kepaze oluruz mahşer halkına!

Örterek mağfiret ederek affederek cennetine girmeyi nasip eylesin. Dünyada sevdiği güzel huylara sahip, sevdiği güzel işleri yapan, hayırlı bir müslüman olarak yaşadıktan sonra huzuruna tertemiz kullar olarak varmayı nasip etsin.

el-Fâtiha!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

1 Cemâziye'l-Evvel 1421 / 01.08.2000

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

